

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગોકુલ ભગાજી પાટીલ

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય.

૮ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તીશ્રી કે. જી. બાલકૃષ્ણન અને ન્યાયમૂર્તીશ્રી ડી. કે. જૈન]

મહારાષ્ટ્ર કંટ્રોલ ઓફ ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ એક્ટ, ૧૯૯૯ – કલમ ૩(૨), ૨૧(૪) અને ૨૪ – સંગઠિત ગુના સિન્ડિકેટ દ્વારા બનાવટી સ્ટેમ્પ્સ અને સ્ટેમ્પ પેપર્સનું છાપકામ – અપીલકર્તા-પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર અને તેમની ટીમ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી દરોડા – જ્યાં સ્ટેમ્પ્સ છાપવામાં આવતા હતા તે પ્રિન્ટિંગ પ્રેસની ઓળખ થઈ હોવા છતાં, અપીલકર્તાએ મુખ્ય આરોપીની જાણી જોઈને ધરપકડ ન કરીને અને પ્રિન્ટિંગ પ્રેસને સીલ ન કરીને સિન્ડિકેટ દ્વારા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખવામાં કથિતપણે મદદ કરી હતી અને તેથી તે એમસીઓસીએ હેઠળના ગુનાઓ માટે દોષિત છે – કલમ ૩(૨) અને ૨૪

હેઠળના આરોપો – ન્યાયિક કસ્ટડી – અપીલકર્તાને જામીન મેળવવાનો હક – ઠરાવાયું કે, તે હકદાર છે. અપીલકર્તા દ્વારા કથિત કૃત્યો અને નિષ્ક્રિયતા તેના કેસને કલમ ૩(૨) હેઠળ સીધા ન લાવે તેમ છતાં, એક સરકારી કર્મચારી તરીકે, તે એમસીઓસીએ હેઠળ કાળજીપૂર્વકના પગલાં ભરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, જે કલમ ૨૪ ને આકર્ષે છે – કલમ ૨૪ હેઠળ મહત્તમ સજાનો સમયગાળો ત્રણ વર્ષ છે – અપીલકર્તા જામીન માટે હકદાર છે કારણ કે તે ત્રણ વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે.

અપીલકર્તાને પોલીસ સ્ટેશનમાં વરિષ્ઠ નિરીક્ષક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. નકલી મહેસૂલ અને ટપાલ ટિકિટ છાપવા વિશે પોલીસ સ્ટેશનને મળેલી ચોક્કસ માહિતીના આધારે, અપીલકર્તા અને તેની ટીમ દ્વારા દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ કે જ્યાં નકલી સ્ટેમ્પ અને સ્ટેમ્પ પેપર છાપવામાં આવી રહ્યા હતા તેની ઓળખ કરવામાં આવી હોવા છતાં અપીલકર્તા અને તેના સબ-ઇન્સ્પેક્ટરે ન તો ઉપરોક્ત પરિસરને સીલ કર્યું કે ન તો મશીનો જપ્ત કર્યા અને તેના બદલે મુખ્ય આરોપી (તેલગી) ની ધરપકડ ન થાય અને જપ્ત કરાયેલી નકલી સ્ટેમ્પને તપાસ માટે મોકલવામાં ન આવે તેની ખાતરી કરી. એવો આરોપ છે કે ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખવામાં તેલગીના સંગઠિત અપરાધ સિંડિકેટને મદદ કરીને અને સુવિધા આપીને અને તેલગી અને તેના સિંડિકેટ સામે મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ

નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ (મકોકા) હેઠળ કાયદેસર પગલાં લેવાથી ઈરાદાપૂર્વક દૂર રહીને, અપીલકર્તાએ મકોકા ની કલમ ૩ (૨) અને ૨૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કર્યા હતા.

તપાસના આધારે, અપીલકર્તા સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો, જેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારથી તે ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે. અપીલકર્તા સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને અને અન્ય બાબતોની સાથે એમ અવલોકન કરીને કે તે એમ માનવાનું કોઈ કારણ નથી કે તે તેની સામેના કથિત ગુનાઓ માટે દોષિત નથી, જેમ કે મકોકા કલમ ૨૧ (૪) (બી) હેઠળ વિચારણા કરવામાં આવી છે, વિશેષ ન્યાયાધીશે તેની જામીન અરજી ફગાવી દીધી હતી. આ આદેશને હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

આ અદાલતમાં અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી કોઈ નિષ્કર્ષ કાઢી શકાતો નથી કે અપીલકર્તા કાવતરામાં પક્ષકાર હતો અથવા તેણે જે ગુના સાથે તેલગી અથવા અન્ય સહ-આરોપીઓ સંકળાયેલા હતા તેને કરવા અથવા તેને સરળ બનાવવા માટે ઉશ્કેર્યો હતો અને અપીલકર્તા સામે જે સંજોગો પર આધાર રાખ્યો હતો, એટલે કે, તેલગીની ધરપકડ કરવામાં અથવા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસને સીલ કરવામાં કથિત નિષ્ફળતા, તેના

કેસને કલમ ૨૪ ની મર્યાદામાં લાવી શકે છે, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૨) હેઠળ નહીં. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા પહેલેથી જ ત્રણ વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે, જે કલમ ૨૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી મહત્તમ સજા છે, તે જામીન પર વિસ્તૃત થવાનો હકદાર છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ૧. વર્તમાન કેસમાં એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હોવાથી, મૂળભૂત વિચારણાઓ ઉપરાંત, એટલે કે, ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા; પુરાવાનું સ્વરૂપ; સાક્ષી સાથે ચેડા થવાની વાજબી આશંકા અને સુનાવણીમાં આરોપીની હાજરી સુરક્ષિત ન હોવાની વાજબી સંભાવના વગેરે; જે સામાન્ય રીતે બિનજામીનપાત્ર ગુનાઓમાં જામીન આપવા માટે અદાલતો સાથે તોલવામાં આવે છે, અપીલકર્તા જામીન માટે હકદાર છે કે નહીં તે નક્કી કરતી વખતે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૧ની પેટા-કલમ (૪) માં લાદવામાં આવેલી મર્યાદાઓને ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે.(૩૭૮-એફ-૭)

ચેન્ના બોયન્ના કૃષ્ણ યાદવ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, (૨૦૦૬ની વિશેષ રજા અરજી (ફોજદારી) નંબર ૧૩૫૮), એસ. સી. દ્વારા ૮.૧૨.૦૬ પર

નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨.૧.અપીલકર્તાએ એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૨) અથવા ૨૪ હેઠળ ગુના કર્યા છે કે નહીં તે અંગે સકારાત્મક તારણ પર પહોંચવા માટે કથિત ગુનાની વિગતવાર તપાસ કરવી આ તબક્કે યોગ્ય રહેશે નહીં. જે બાબત ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે એ છે કે શું સંજોગોના પ્રકાશમાં (i) એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે કે અપીલકર્તા બે ગુનાઓ માટે દોષિત નથી, એમ એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે અને (ii) જામીન પર હોય ત્યારે તે એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ ગુનો કરે તેવી શક્યતા નથી.[૩૭૯-એચ; ૩૮૦-એ]

૨.૨.અપીલકર્તાની ભૂલ અને કથિત કૃત્યો તેના કેસને એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૨) ની મર્યાદામાં લાવી શકશે નહીં. તેમ છતાં, કેસના સંજોગો સૂચવે છે કે એક જાહેર સેવક તરીકે તેઓ મકોકા હેઠળ કાયદેસર પગલાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા, જે મકોકાની કલમ ૨૪ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે. અપીલકર્તા ત્રણ વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૪ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી સજાનો મહત્તમ સમયગાળો, અપીલકર્તા જામીન પર મુક્ત થવા પાત્ર છે.[૩૮૦-સી-ડી]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શન:ફોજદારી અપીલ નંબર
૧૨૮૭/૨૦૦૬

હાઈકોર્ટ ઓફ જુડિકેયર એટ બોમ્બેના ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૪૦૦૪ ઓફ
૨૦૦૪ માં તારીખ ૧-૨-૨૦૦૬ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે એ. વી. સાવંત, એસ. વી. દેશપાંડે, પ્રમિત સક્સેના
અને અનુરાધા રુસ્તોગી.

પ્રતિવાદીઓ માટે એ. શરણ, એ. એસ. જી., સુશીલ કુમાર, વિકાસ
શર્મા, સુનીતા શર્મા (પી. પરમેસ્વરન માટે) અને વી. એન. રઘુપતિ.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ડી. કે. જૈન, જે. લીવ મંજૂર.

૨. મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૮૯ (ટૂંકમાં
"મકોકા") હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને વિશેષ
ન્યાયાધીશ, પૂણે દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પુષ્ટિ કરતા બોમ્બે ખાતેની
ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧.૨.૨૦૦૬ ના આદેશ સામે વિશેષ રજા

દ્વારા આ અપીલ નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે, જેમાં અપીલકર્તા દ્વારા જામીન આપવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૩. અપીલકર્તા, મુંબઈના ભૂતપૂર્વ સહાયક પોલીસ કમિશનરને ૨.૬.૧૯૯૯ થી ૧૩.૫.૨૦૦૦ સુધીના સમયગાળા દરમિયાન થાણે જિલ્લાના પોલીસ સ્ટેશનના મીરા રોડ ખાતે વરિષ્ઠ પોલીસ નિરીક્ષક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૪. ૧૫.૮.૧૯૯૯ પર અથવા તેની આસપાસ, અપીલકર્તાના ચાર્જ હેઠળ મીરા રોડ પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા પ્રાપ્ત ગેંગ દ્વારા નકલી રેવન્યુ અને પોસ્ટલ સ્ટેમ્પ્સ છાપવા વિશેની કેટલીક માહિતીના આધારે, અમુક સ્થળોએ દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા. તેના પરિણામે કેટલીક વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેમની સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૫૭, ૨૬૦, ૪૨૦, ૪૬૭, ૪૬૮ સાથે ૩૪ અને ભારતીય ટપાલ અધિનિયમ, ૧૮૯૮ની કલમ ૫૫ હેઠળ કેસ (૧૯૯૯નો સી. આર. નંબર ૨૭૪) નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૫. એવું લાગે છે કે થાણે (ગ્રામીણ) ના અધિક પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા અપીલકર્તા અને તેમની ટીમ દ્વારા ૧૯૯૯ના સી. આર. નંબર ૨૭૪માં જે રીતે

તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી તે રીતે તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જેમાં બહાર આવ્યું હતું કે મુલુંડ અને બોરા બજાર, મુંબઈ ખાતે સ્થિત પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, જ્યાં નકલી સ્ટેમ્પ અને સ્ટેમ્પ પેપર છાપવામાં આવી રહ્યા હતા તેની ઓળખ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ અપીલકર્તા અને તેના સબ-ઇન્સ્પેક્ટર કાકડે (મૃત હોવાથી), કેસના પ્રભારીએ ન તો ઉપરોક્ત પરિસરને સીલ કર્યું હતું અને ન તો મશીનો જપ્ત કર્યા હતા. તેઓએ સુનિશ્ચિત કર્યું કે ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ સિન્ડિકેટના મુખ્ય સૂત્રધાર અને મુખ્ય આરોપી અબ્દુલ કરીમ લદ્દસબ તોલગી (ત્યારબાદ "તોલગી" તરીકે ઓળખાય છે) ની ધરપકડ ન કરવામાં આવે અને જ્યાં સુધી કર્ણાટક પોલીસ દ્વારા તેની ધરપકડ ન કરવામાં આવે અને આ કેસમાં જપ્ત કરાયેલી નકલી ટપાલ ટિકિટ ભારતીય સુરક્ષા પ્રેસમાં તપાસ માટે ન મોકલવામાં આવે ત્યાં સુધી તે ફરાર ન રહે. ટૂંકમાં, અપીલકર્તા સામેનો આરોપ એ છે કે એક જાહેર સેવક હોવાને કારણે તેણે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨ ની કલમ (ઇ) માં વ્યાખ્યાયિત સંગઠિત અપરાધના કમિશનમાં માત્ર મદદ અને સમર્થન જ આપ્યું ન હતું, તેણે જાણીજોઈને અને ઇરાદાપૂર્વક મદદ કરી હતી અને તેની પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. આમ, ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખવામાં તોલગીની ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ સિન્ડિકેટને મદદ કરીને અને સુવિધા આપીને અને તોલગી અને તેના સિન્ડિકેટ સામે મકોકા હેઠળ કાયદેસરના પગલાં લેવાથી ઇરાદાપૂર્વક દૂર રહીને, તેણે મકોકા કલમ ૩ (૨) અને ૨૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કર્યા છે.

૬. આ તપાસના આધારે પૂણેના બંડ ગાર્ડન પોલીસ સ્ટેશનમાં અપીલકર્તા અને અન્ય કેટલીક વ્યક્તિઓ સામે કેસ (૨૦૦૨નો C.R.No.૧૩૫) નોંધવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા, જેને ત્યાં સુધીમાં સહાયક પોલીસ કમિશનર તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી, તેની મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય દ્વારા રચાયેલી વિશેષ તપાસ ટીમ દ્વારા ૧૮.૧૦.૨૦૦૩ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.ત્યારથી તે ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે.

૭. અપીલકર્તા સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને અને અન્ય બાબતોની સાથે એવું અવલોકન કરીને કે એમ માનવાનું કોઈ કારણ નથી કે અપીલકર્તા તેની સામે આરોપ મૂકવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે દોષિત નથી, જેમ કે મકોકા કલમ ૨૧ (જ) (બી) હેઠળ વિચારણા કરવામાં આવી છે, વિશેષ ન્યાયાધીશે તેની જામીન અરજી ફગાવી દીધી હતી. આ આદેશને હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હોવાથી, અપીલકર્તા અમારી સમક્ષ છે.

૮. અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ક વકીલ શ્રી એ. વી. સાવંતે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી છે કે અપીલકર્તા સામે દાખલ કરવામાં આવેલી આરોપપત્રમાં એવો કોઈ આરોપ નથી કે તે મકોકાની કલમ ૨ (i) (d) ના

અર્થમાં "સતત ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ" માં સામેલ હતો અને તેથી તેનો કેસ મકોકાની કલમ ૩ના દાયરામાં આવતો નથી. જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરે છે કે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી કોઈ નિષ્કર્ષ કાઢી શકાતો નથી કે અપીલકર્તા કાવતરામાં પક્ષકાર હતો અથવા તેણે જે ગુના સાથે તેલગી અથવા અન્ય સહ-આરોપીઓ સંકળાયેલા હતા તેને કરવા અથવા તેને સરળ બનાવવા માટે ઉશ્કેર્યો હતો અને દલીલ કરે છે કે સંજોગો અપીલકર્તા સામે આધાર રાખે છે, એટલે કે, ૧૫.૯.૧૯૯૯ પર તેલગીની ધરપકડ કરવામાં અથવા પ્રિન્ટિંગ પ્રેસને સીલ કરવામાં કથિત નિષ્ફળતા, તેના કેસને કલમ ૨૪ ની મર્યાદામાં લાવી શકે છે, નહીં કે મકોકા કલમ ૩ (૨) હેઠળ. આમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા પહેલેથી જ ત્રણ વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે, જે કલમ ૨૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી મહત્તમ સજા છે, તે જામીન પર વિસ્તૃત થવાનો હકદાર છે. જાણીતા વકીલે એ પણ ધ્યાન દોર્યું છે કે કેટલાક સહ-આરોપીઓ, જેમ કે આર. એસ. શર્મા, મોહમ્મદ ચંદ મુલાની અને બાબનરાવ તુકારામ રંજને, જેમની સામે ઘણા વધુ પુરાવા ઉપલબ્ધ છે, તેમને આ અદાલત દ્વારા જામીન પર મોકલી દેવામાં આવ્યા છે.

૯. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સુશીલ કુમારે અપીલકર્તા દ્વારા જામીન માટેની વિનંતીનો વિરોધ કરતી વખતે રજૂઆત કરી છે કે સંગઠિત અપરાધ સિંડિકેટ દ્વારા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ

રાખવાની સુવિધા આપવાના અપીલકર્તા સામેના આરોપોને ઘરે લાવવા માટે રેકૉર્ડ પર પૂરતી સામગ્રી છે. આમ, વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરે છે કે મકોકા ની કલમ ૨૧ ની પેટા-કલમ (૪) ને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તાને જામીન આપવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૦. વર્તમાન કેસમાં એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હોવાથી, મૂળભૂત વિચારણાઓ ઉપરાંત, એટલે કે, ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા; પુરાવાનું સ્વરૂપ; સાક્ષી સાથે ચેડા થવાની વાજબી આશંકા અને સુનાવણીમાં આરોપીની હાજરી સુરક્ષિત ન હોવાની વાજબી સંભાવના વગેરે; જે સામાન્ય રીતે બિનજામીનપાત્ર ગુનાઓમાં જામીન આપવા માટે અદાલતો સાથે તોલવામાં આવે છે, અપીલકર્તા જામીન માટે હકદાર છે કે નહીં તે નક્કી કરતી વખતે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૧ની પેટા-કલમ (૪) માં લાદવામાં આવેલી મર્યાદાઓને ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે.

૧૧. એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૧ની પેટા-કલમ (૪) ની પ્રકૃતિ અને અવકાશને આપણે ચેન્ના બોયન્ના કૃષ્ણ ચાદવ વિરુદ્ધમાં ધ્યાનમાં લીધો છે અને સમજાવ્યો છે. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અબ્ર. (૨૦૦૬ની સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (ક્રિમિનલ) નંબર ૧૩૫૮).ઉપરોક્ત જોગવાઈનું અર્થઘટન કરીને, અમે આ રીતે અવલોકન કર્યું છે:

"નોન-ઓબ્સ્ટન્ટ કલમને ખાલી વાંચીને એ સ્પષ્ટ થાય છે કે હાઈકોર્ટ અથવા સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા જમીન આપવાની સત્તા માત્ર સંહિતાની કલમ ૪૩૯ દ્વારા લાદવામાં આવેલી મર્યાદાઓને આધિન નથી પરંતુ તે મકોકા કલમ ૨૧ (૪) દ્વારા મૂકવામાં આવેલી મર્યાદાઓને પણ આધિન છે. સરકારી વકીલને તક આપવા ઉપરાંત, અન્ય બે શરતો છે: અદાલતને સંતોષ થાય છે કે આરોપી કથિત ગુના માટે દોષિત નથી એવું માનવા માટે વાજબી આધારો છે અને જમીન પર હોય ત્યારે તે કોઈ ગુનો કરે તેવી શક્યતા નથી. શરતો સંચિત છે અને વૈકલ્પિક નથી. આરોપી દોષિત ન હોવા અંગે માનવામાં આવેલ સંતોષ વાજબી આધારો પર આધારિત હોવો જોઈએ."વાજબી આધારો" અભિવ્યક્તિનો અર્થ પ્રથમ દૃષ્ટિએ આધારો કરતાં કંઈક વધુ છે. તે એવું માનવા માટે નોંધપાત્ર સંભવિત કારણોને ધ્યાનમાં લે છે કે આરોપી કથિત ગુના માટે દોષિત નથી. જોગવાઈઓમાં માનવામાં આવેલી વાજબી માન્યતા માટે એવી હકીકતો અને સંજોગોનું અસ્તિત્વ જરૂરી છે જે આરોપી કથિત ગુના માટે દોષિત નથી તે સંતોષને ન્યાયી ઠેરવવા માટે પૂરતા છે. આમ, એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ જમીન આપવા માટે ઉપરોક્ત જોગવાઈ હેઠળ તારણોનું રેકોર્ડિંગ અનિવાર્ય છે.

૧૨. અપીલકર્તાની નિર્દોષતાની અરજી અને તેની જામીન અરજીને નકારી કાઢવા માટે ઉચ્ચ અદાલતમાં જે પરિબળો પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે તે છે; (i) તેલગીની પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ અને અન્ય મશીનરીને સીલ કરવામાં આવી ન હતી; (ii) જમ કરાચેલી ટપાલ ટિકિટોની નકલી પ્રકૃતિ અંગેનો અભિપ્રાય ભારતીય સુરક્ષા પ્રેસ, નાસિક પાસેથી મેળવવામાં આવ્યો ન હતો; (iii) વધુ તપાસ સાથે આગળ વધવા માટે પ્રેસની શોધ કરનાર પોલીસ પક્ષને મંજૂરી આપવાને બદલે, જમીને અસર કર્યા વિના પોલીસ પક્ષને પાછા બોલાવવામાં આવ્યો હતો; (iv) જોકે અપીલકર્તા સહિત પોલીસ અધિકારીઓ તેમના તરફથી થયેલી ગંભીર ભૂલોથી વાકેફ હતા, તેમ છતાં કોઈ ટિપ્પણી કરવામાં આવી ન હતી. તેમને સુધારવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, પરિણામે મુખ્ય આરોપી તેલગીએ તેની ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ID ૧ થી જૂન, ૨૦૦૨ વચ્ચે ચાલુ રાખી હતી; (v) મુખ્ય આરોપી તેલગીની ધરપકડ ન કરીને, તેણે ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ સિન્ડિકેટને તેની પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી હતી અને (vi) ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓને રોકવા માટે તેની પાસે વ્યાપક સત્તાઓ હોવા છતાં, તેણે તેનો જાણીજોઈને અને જાહેર હિતમાં ઉપયોગ કર્યો ન હતો અને ઓર્ગેનાઈઝ્ડ ક્રાઈમ સિન્ડિકેટને તેમની પ્રવૃત્તિઓ અવિરત અને અવિરત ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી હતી.

૧૩. અપીલકર્તાએ એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૨) અથવા ૨૪ હેઠળ ગુના કર્યા છે કે નહીં તે અંગે સકારાત્મક તારણ પર પહોંચવા માટે કથિત

ગુનાની વિગતવાર તપાસ કરવી આ તબક્કે યોગ્ય રહેશે નહીં. જે બાબત ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે એ છે કે શું ઉપર જણાવેલા સંજોગોના પ્રકાશમાં; (i) એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે કે અપીલકર્તા એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવેલા બે ગુનાઓ માટે દોષિત નથી અને (ii) જામીન પર હોય ત્યારે તે એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ ગુનો કરે તેવી શક્યતા નથી.

૧૪. અમે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી અને અપીલકર્તાની ભૂમિકામાંથી હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા તારણોના પ્રકાશમાં આ બાબતને ધ્યાનમાં લીધી છે. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી, અમારો મત છે કે અપીલકર્તાની ભૂલ અને કથિત કૃત્યો તેના કેસને એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૩ (૨) ની મર્યાદામાં લાવી શકશે નહીં. તેમ છતાં, ઉપરોક્ત સંજોગો સૂચવે છે કે એક જાહેર સેવક તરીકે તેઓ એમ. સી. ઓ. સી. એ. હેઠળ કાયદેસર પગલાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા, જે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૪ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે. આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા પછી અને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે અપીલકર્તા ત્રણ વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૪ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી સજાનો મહત્તમ સમયગાળો, અમારો મત છે કે અપીલકર્તા જામીન પર મુક્ત થવા પાત્ર છે.

૧૫. તદનુસાર, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરવામાં આવે છે. એવું નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાને પૂણેની વિશેષ અદાલતને સંતોષ થાય તેટલી જ રકમના બે જામીનદારો સાથે રૂ. ૨ લાખના વ્યક્તિગત બોન્ડ પર જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવશે. તે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૪૩૮ (૨) માં નિર્ધારિત તમામ શરતોથી પણ બંધાયેલો રહેશે. અપીલકર્તાએ પોતાનો પાસપોર્ટ, જો કોઈ હોય તો, પૂણેની વિશેષ અદાલત સમક્ષ પણ સુપરત કરવો પડશે.

૧૬. અપીલકર્તા સામેના કેસના ગુણદોષને સ્પર્શતું કોઈપણ નિરીક્ષણ માત્ર આ અપીલના હેતુ માટે કામચલાઉ છે, અને તે બાબતમાં અંતિમ અભિપ્રાયની અભિવ્યક્તિ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે નહીં.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

બી. બી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of

the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.